

İSTİHBARATIN TARİHSEL TEORİSİ*

David KAHN

This essay focuses upon the definition of intelligence while referring to the use of intelligence throughout the history and its importance. The author that stresses the significance of the subject by means of examples from history, defines the fact that its theoretical basis is in complete as a big deficiency.

Yarım yüzyıldan bu yana istihbarat, akademik bir disiplin olarak kabul edilmektedir. Neredeyse ilk günden beri bilim adamları bir "istihbarat teorisi"ne ihtiyaç duymuşlar; ancak teori çalışmalarının hiçbiri ileri düzeyde geliştirilememiştir. Her ne kadar bazı yazarlar eserlerinin bir bölümüne "istihbaratın teorisi" başlığı atsalar da, bildiğim kadarıyla hiçbiri denemeye açık konseptler öne sürmemişlerdir. Burada öne sürdüğüm ilkelerin istihbarat teorisi olarak tanımlanmaya yetkin olduklarına; çünkü ortaya koydukları açıklamalar ve kehanetlerin gerçek ya da gerçek dışılıklarının saptanabileceğine inanıyorum. Sunduğum konseptlerin teoriyi geçerli kıldığına inanıyorum; diğer bilim adamları da bunun aksini kanıtlayacak unsurları ileri sürebilirler.

Ben, istihbaratı, bilginin en geniş manadaki hâli olarak tanımlıyorum. Bugüne dek rastladığım istihbarat tanımlamaların hiçbiri işe yaramamaktadır. Bu, tıpkı "haber" deyimini gibidir. Bütün habercilerin ne olduğunu bilmesine karşın tanımlanması imkânsızdır. Bir mahkemede ya da yasal bir duyum alındığında haber değeri olan birşey sözkonusu ise tüm muhabirler hemen not almaya başlarlar.

Benim konseptim, istihbaratın geçmişi, bugünü ve geleceğiyle ilgilenerek onun günümüzdeki önem seviyesine nasıl yükseldiğinin açıklamasını yapmayı, ne şekil işlediğini açıklamayı ve çözümsüz ana sorunlarını belirtmeyi hedef alır.

* Bu makale, Intelligence and National Security Dergisi'nin 2001 yılı Sonbahar sayısındaki "An Historical Theory of Intelligence" başlıklı İngilizce orijinalinden çevrilmiştir.

Avrasya Dosyası, İstihbarat Özel, Yaz 2002, Cilt: 8, Sayı: 2, s. 5-20.

GEÇMİŞ

İstihbaratın kökleri biyolojiktir. Her hayvan, hatta bir protozoan (...) bile zararlı kimyasallar gibi bir uyarıcıyı farkedecek ve bunun kendisi için iyi ya da kötü olduğunu değerlendirebilecek bir mekanizmaya sahip olmalıdır. Bu aşamada istihbarat nefes almak gibidir: Hâkimiyet için değil; hayatta kalabilmek için elzem... İnsanoğlu, fiziksel objelerden bilgi edinmenin ilkel kapasitesine, bu bilgiyi kelimelerden de elde etme becerisini ekledi. Bu sözel beceri onu, av ya da kaçan yırtıcıların peşindeki hayvan ya da insanların kullandığı bilginin çok daha güçlü bir biçimine kavuşturdu. Bu da haber almanın bugünkü önem seviyesine yükselmesine neden oldu.

İstihbarat geçmişte hiçbir zaman bugünkü gibi önemli veya her durumda hazır ve nazır olmamıştı. Elbette, her devirde hükümdarlar istihbaratı kullanmış, hatta hediyelerle bedelini de ödemişlerdi. II.Ramses, savaş esirlerini ordularının yerini söylemeleri için dövdürmüştür.¹ Museviler girmeden önce Kenan Ülkesi hakkında casusluk yapmışlardır.² Sun Tzu, "bilgilendirilmiş prens ve bilge generalin düşmanı nereye giderlerse gitsin ele geçirmelerinin ve başarılarının sıradan insanınkinden üstün olmasının nedeni, önceden haber almalıdır." şeklinde yazmıştır.³ Eski Hindistan'ın hükümdarlık üzerine Machiavelli tarzındaki bilimsel eseri Arthasastra, "Öğretmenim diyor ki; güçle (para ve ordu) entrika kabiliyeti arasında karşılaştırma yapılırsa güç daha üstündür".⁴ (...) 'Hayır', diyor Kautilya, "entrika kabiliyeti" daha üstündür." Sezar'ın birlikleri barbar düşmanlarını keşif kollarıyla gözlediler.⁵ Mutlakiyet çağında, elçiler muhbirlere ödeme yaparlarken, uzmanlar perdelerle ayrılmış ve mum ışığıyla aydınlatılmış karanlık odalarda diplomatların uzun mektuplarının mumdan mühürlerini açabilmek için kızgın teller kullanıyor ve mesajların şifresini çözüyorlardı.⁶ Prag Savaşı'ndan önce Büyük Frederick, düşmanın birliklerinin konuşlanışını kilise kulesinden gözlemlemişti.

¹ Sir Alan Gardiner, *The Kadesh Inscriptions of Ramesses II*, Oxford: OUP 190, s.8-30

² Sir Alan Gardiner, *The Kadesh Inscriptions*, s. 13.

³ Sun Tzu, *The Art of War*, Oxford, Clarendin Press, 1963, s.144.

⁴ *Kautilya's Arthasastra*, çev. R. Shamasastri, 4. Baskı, Mysore, Sri Raghuvveer, 1951, s. 637.

⁵ *The Gallic War*, s. 17

⁶ Bir karanlık odanın en detaylı tarifi Harald Hubatschke'nin 1973 tarihinde Viyana Üniversitesi için yaptığı bilimsel araştırmasında bulunmaktadır. Ferdinand Pratmer (Pseudonym Leo Wolfram), 1817-1871: Die Anfänge des Politischen Sowie die Geschichte der Briefespionage und des Geheimen Chiffredienstes in Österreich, s.1269-1328, 1445-1460.

Frederick'in plânladıklarından çok daha detaylı savaş planları gerektirdi. En sonunda istihbarat, savaşta önemli bir rol oynaması için ona bir şans veren hedeflere sahip olmuştu.

Endüstriyel ve politik devrimler istihbaratın bu yeni hedeflere ulaşabilmesini mümkün kılan kaynakları yaygın hâle getirdi. Ben bu kaynakları iki türe ayırıyorum: Birincisi, kelimelerden değil "şey"lerden toplanılan bilgiyi içerir. Bu, ilerleyen birlikleri, istihkâmı, cephe ikmalini, kamp ateşini görmek; tankların motor gürültüsünü duymak; pişen yemeği koklamak; zemindeki sarsıntıları duymaktır. Bunu fiziksel istihbarat olarak adlandırıyorum. Yüzyıllar boyunca bu tür bilgilerin kaynağı sıradan asker, keşif kolları ya da süvariler olmuştur. Ancak, balon, zeplin ve uçak en derin noktalara sızabilen atlıların elde edebileceğinden daha fazla fiziksel istihbaratı, daha çabuk ele geçirmiştir. Fotoğraf makinesi insan gözünün görebileceğinden fazlasını görmüş ve bu görüntüyü diğer insanlar için çoğaltmıştır. Radar, insanların ancak üzerine doğrultulmuş bir projektör yardımıyla görebileceği bir bombayı çok daha önceden tespit etmiştir. Buna ek olarak, daha büyük ordular esir alınabilecek daha fazla esir ve daha fazla bilgi —kaynakların durumu, topların pozisyonu- anlamına geliyordu. Bütün bu kaynaklar, daha önceki orduların elde edebildiğinden çok daha fazla fiziksel istihbarat sağlamaktaydı.

Ancak, fiziksel istihbarattaki bu artış, ikinci kaynağın, sözel istihbaratın büyümesi neticesinde büyük ölçüde geride kaldı. Bu istihbaratta bilgi, yazılı veya sözlü bir kaynaktan elde edilir: Çalınan bir plan, birliklerin morali hakkında bir rapor, kulağa çalınan bir emir, hatta bilgisayarlaştırılmış bir güç raporu gibi...⁸ Sözel istihbarat, istihbaratı günümüzdeki önem seviyesine taşımıştır.

Sözel istihbarat uzunca bir süre nispeten seyrekti. Fakat, iki devrim yeni kaynaklar meydana getirmiştir. Geniş ordular ele geçirilebilecek daha fazla belge sağlamışlardır. Parlâmenter hükümetlerin tartışma oturumları ve halka yönelik raporları bir milletin askerî gücü ve programlarına ilişkin birçok özel bilgiyi ifşa etmiştir. Günlük yazılı basın, bunlar ve yanı sıra ekonomik durum hakkında yayımlarda bulunmuştur. Telgraf kablolarındaki titreşimler, yolda yakalanan bir telsiz mesajının içeriği, bir kuryenin ele geçirilmesi ile elde edilebilecek sözel istihbaratın çok ötesinde bilgi sağlamıştır.

Bu gelişme dikkat çekicidir:Çünkü, sözel istihbarat fiziksel istih-

⁸ Burada, elde edilme şekli veya nakledilme biçimi değil kaynağın kendisinin esas olduğunu anlamak önemlidir. Tankların yeri bir casus tarafından tespit edilmiş ve telefonla bildirilmiş olabilir; ancak bu yine de fiziksel istihbarattır. Farklı yaratan, istihbarat konusu objenin kendisidir. Sözel objeler sözel istihbarat anlamına gelir, sözel olmayanlarsa fiziksel istihbarattır.

baratın sağlayabileceğinden çok daha değerli bilgi toplayabilir. Bu kavrayış, savaşın hem maddî hem de psikolojik bir unsuru olduğu bilgisiyle başlamalıdır. Maddî unsurlar, birlikler, silâhlar ve stoklar gibi elle tutulur öğelerden oluşur. Psikolojik unsurları ise, komutanın amacı taktik kabiliyeti ve birliklerin morali oluşturur. Maddî unsurlar egemendir. En parlak, en kararlı bir alay komutanı bile bir orduya karşı koyamaz.⁹ Daha az önemli olan psikolojik unsura fiziksel istihbarat hizmet ederken, maddî unsurun hizmetinde sözel istihbarat bulunur. Bunun nedeni şöyle açıklanabilir: Fiziksel istihbaratın kaynağı olan insan ve silâhlar bir çarpışma olasılığını bir plâna kıyasla daha yüksek doğruluk payıyla teyit ederler; çünkü bir emri yeniden yazmak kadar kolayca birliklerin ya da silâhların yerleri değiştirilemez. Daha yüksek doğruluk payı, daha az endişe anlamındadır ve endişe psikolojik bir unsurdur. Fiziksel istihbarat, endişeyi azaltarak kumandayı dengeler. Diğer taraftan sözel istihbarat, amaçlarla ilgilenir ve düşmanın bu plânları değerlendirmek için zamana ihtiyaç duyduğu sırada aynı planlar hakkında bilgi sahibi olan komutanın karşı hazırlığı için zaman kazanmasına imkân verir. Söz gelimi, güçlerini, tehdit edilmeyen kanattan tehlike altında olana doğru sevk edebilir. Diğer bir deyişle, sözel istihbarat gücü çeker; ya da güncel deyişle, bir "güç çoğaltıcı"dır. Böylece sözel istihbarat savaşın maddî unsurlarına katkıda bulunur ve bu unsurlar da yapı itibarıyla diğerlerine kıyasla daha kat'i olduğundan sonuçlar üzerinde fiziksel istihbarattan daha fazla etki sahibi olur.¹⁰

Savaş tarihinin ilk 4.000 yılı boyunca, I.Dünya Savaşı'na kadar bilginin neredeyse tamamı fiziksel istihbarattan sağlandı. Bu, savaşların kazanılmasında istihbaratın nispeten küçük bir rol sahibi olmasının nedenidir: fiziksel istihbarat, komutanların muharebe kazanmalarına pek sık yardımcı olmaz. Daha sonra, Ağustos 1914'te silâhlar patlamaya başladığında, mesajların bir kopyasını da düşman eline teslim eden telsiz radyo; en düşüncesiz gevezeliğin bile kolayca duyulmasına olanak veren siper telsizleri, olağanüstü miktarda sözel istihbarat üretti. Bu iki yeni kaynak, önemli komutanların önemli zaferler kazanmalarına yardım etti. Ağustos 1914'te, günlük dilde yapılan bir Rus telsiz haberleşmesi, bunu dinleyen General Paul von Hindenburg ve emrinde bulunan General Erich Ludendorff'a birliklerini Doğu Prusya'daki kuzey cephesinden, Rusların yavaşça yaklaşmakta olduk-

⁹ II. Dünya Savaşı'nda Müttefikler, Almanları esasen bunalıcı maddî üstünlükleri sayesinde yendiler. Daha fazla bilgi için, John Ellis, *Brute Force: Allied Tactics and Strategy in the Second World War*, Londra, Andre Deutsch, 1990.

¹⁰ Elbette fiziksel istihbarat aynı zamanda düşman yeteneklerini de ortaya çıkarabilir; ancak bunu yapmak için fazladan bir adım atmak, çıkarımda bulunmak gerekir. Sözel istihbarat bu gibi eğilimleri böyle bir ekstra işleme gerek duymaksızın ortaya koyar.

ları güney cephesine kaydırarak düşmana karşı sayıca üstünlük kazanma şansı verdi. Almanlar hamleyi yaptılar; Tannenberg Muhaberebesi'ni kazandılar ve Rusya'daki devrim ile yıkımı başlattılar.¹¹ 1917'de İngiltere'nin, Alman Dış işleri Bakanı Arthur Zimmermann'ın Amerika'ya karşı Almanya yanında savaşa girmesi hâlinde Meksika'ya Teksas'ta "kaybettikleri bölge" New Mexico ve Arizona'yi vadeden telgrafını kriptanaliz ve ardından ifşa etmesi, ABD'nin savaşa girmesine yardımcı oldu.¹² Bu, tarihteki en büyük istihbarat başarısıydı. İngiltere'nin Alman deniz kodları hakkında bilgi sahibi oluşu, Kraliyet Deniz Kuvvetlerinin Almanya'nın açık deniz filosunun anı saldırılarına mâni olabilmesine imkan verirken, bazılarının iddia ettiğine göre de Almanların savaşı bir öğleden sonra kazanmasını engelledi.

Sözel istihbarat taktik seviyede de hizmet etti. 1916'da Ovilleers ve Boisselle on the Somme adlı bitişik iki köyü almak için mücadele veren İngilizlere karşı Almanlara da yardımcı oldu. İngilizler binlerce zayıt verdiler. Ele geçirilen bir düşman sığınağında kendi hareket emirlerinin tam bir kopyasını buldular. Bir Tugay Binbaşı -yaptığının tehlikeli olduğuna dair astının uyarısına rağmen- emirlerin tamamını saha telsiziyle okumuştur. "Yüzlerce cesur adam yok oldu." demişti parolalar üzerine çalışan bir İngiliz parola tarihçisi. "İnanılmaz derecede aptalca olan bu tek hareket sonucunda, yüzlercesi de hayat boyu sakat kaldı."¹³

Sonunda amiraller ve generaller anladılar. İstihbarat etkisini, onların en iyi bildikleri yoldan açıkça göstermişti. Gücü ve zaferi istihbarat su-baylarıyla paylaşma hususunda gösterdikleri gönülsüzlüğe rağmen, istihbaratı hor görmenin sonuçta kendilerine bir muharebe, hatta bir savaşa -ve mesleklerine- mal olabileceğini anlamışlardı. Kendileri ve hükümetleri uygun sonuçlar çıkardılar. Ne İngiltere, ne Almanya, ne İtalya ve ne de ABD'de savaştan önce şifre çözücü bir büro varken, savaştan sonra hepsi de bu eksiği giderdiler. Aralarında en muhafazakar devlet olarak Almanya ki, istihbaratı plânlama emrinde tutan bir Genelkurmay'a sahipti, tarihinde ilk defa barış zamanında da sürekli bilgi değerlendirecek olan askeri bir büro kurdu.¹⁴ İstihbarat, savaşta kayda değer bir enstrüman olmayı başardı.

¹¹ Almanya, Reichsarchiv, *Der Weltkrieg: 1914 bis 1918 Berlin, Mitler and Sohm*, Cilt 2, 1925, s. 136-137, 351; Max Hoffman, *War Diaries and Other Papers*, çev. Eric Sutton, Londra, Martin Secker, Cilt 2, s. 265-267, 332.

¹² David Kahn, "Edward Bell and His Zimmermann Telegram Memoranda," *Intelligence and National Security*, 14/3, Sonbahar 1999, s. 143-159.

¹³ R.E. Priestly, *The Signal Service in the European War of 1914 to 1918*, Londra, 1921, s. 106.

¹⁴ David Kahn, *Hitler's Spies: German Military Intelligence in World War II*, New York, Mac Millan, 1978, s. 418.

Bundan sonra gelen savaşta ise, sözel kaynaklar istihbaratı komutanlar için daha da yararlı bir hâle getirdi. Hazinesi ve hayatları kurtarılan zaferi hızlandırdı. Enigma cihazında şifrelenen Alman denizaltı mesajlarının okunması, savaşın en önemli mücadelesi olan Atlantik Savaşı'nı aylarca kısalttı. Diğer Enigma sonuçları, özellikle 1944'te Fransa'da Wehrmacht'ın taktik plânlarından bir kısmını açığa çıkardı. Japonların "Purple" adlı cihazını çözmek Müttefiklere, örneğin Almanya'daki Japon büyükelçisinin; Birleşik Devletler Genelkurmay Başkanı George C. Marshall tarafından "Hitler'in Avrupa'daki emelleri hakkında esas bilgi dayanağımız"¹⁵ şeklinde nitelendirilen raporlarını okumak fırsatını vermiştir. Pasifik'teki savaşın yönünü değiştiren Midway Deniz Savaşı şifre çözme sonucu elde edilen istihbarat sayesinde kazanılmıştır. Marshall bunun değerini şöyle açıklar:

*"Pasifik'teki harekâtlar genelde Japonların stratejik tertiplenmelerinden elde edilen bilgi ışığında gerçekleştirilir. Muhtelif garnizonlardaki kuvvetleri, ellerindeki erzak ve diğer mühimmat bilgimiz dâhilindedir; ayrıca hepsinden önemli olarak, filolarının ve konvoylarının hareketlerini kontrol ederiz. Zaman zaman denizaltılarımızın müdahalesiyle uğradıklarını itiraf ettikleri ağır kayıpları ile ilgili raporlar alınız. Bu müdahaleler genelde düşman filolarının seyir tarih ve rotalarını bilmemiz ve kendi denizaltılarımızı uygun noktalarda, pusuya yatıp beklemeleri konusunda zamanında yönlendirmemiz sonucu gerçekleşir."*¹⁶

Generaller istihbaratı gerçekten övdüler. Marshall: "sonuçların büyük ölçüde zafere ve olağanüstü şekilde Amerikan askerinin canını

kurtarmaya katkısı olduğunu"¹⁷ söyledi. General Dwight D.Eisenhower, en iyi bilgileri şifre çözme sonucu elde eden İngiliz Gizli Servisi'ne yazdığı bir yazıda, "sizden gelen istihbarat benim için eşsiz değerde olmuştu." demiştir.¹⁸ Onların övgüleri, istihbaratın hayatta kalmak için önemsiz bir araç olan mütevazı biyolojik kökeninden bir ulusun

.....
 •••••
Enigma cihazında
şifrelenen Alman
denizaltı mesajlarının
okunması, savaşın en
önemli mücadelesi
olan Atlantik Savaşı'nı
aylarca kısalttı.
 •••••

¹⁵ United States, Congress, Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack, Pearl Harbor Attack, Hearings, 79th Congress, Washington DC, Government Printing Office, 1946, Cilt 3, s.1133.

¹⁶ United States, Congress, Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack...

¹⁷ United States, Congress, Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack

¹⁸ Eisenhower to Menzies, 12 Temmuz 1945, Folder MELO-MEN (Misc.) Box 77 Principal File, Pre-Presidential Papers 1916-1952, Dwight D. Eisenhower Kütüphanesi, Abilene, Kansas.

bir savaş kazanmasına yardımcı olan en yüksek derecedeki yeteneğine çıkışını ödüllendirmiştir.

BUGÜN

Sözel ve fiziksel istihbaratın teorisi inanıyorum ki istihbaratın nasıl büyüdüğünü, geçmişini açıklar. Fakat bu aynı zamanda, nasıl fiziksel istihbaratın kumandayı sağlamaştırdığını ve sözel istihbaratın gücü çektiğini göstererek bugünü de tanımlar. İnanıyorum ki bu, istihbarat teorisinin sunması gereken prensiplerde bir araya getirilebilir. Gerçekten de bu, üçünden birincisini oluşturur. Bu birinci prensip, istihbaratın fonksiyonunu tarif eder. Gücü çekmek ve kumandayı sağlamaştırmak (dengelemek) şu şekilde özetlenebilir: İstihbarat, olanakların en iyi şekilde kullanılmasına yardım eder. Ben bunu, O'Brien İlkesi olarak adlandırıyorum: Bir ekonomi tarihçisi olan Patrick O'Brien, St Antony Koleji, Oxford'da bir gün öğle yemeğinden önce bana tesadüfen fikrini şöyle açıklamıştı: "Ne dersin David, istihbaratın tamamı aslında sadece kişinin kaynaklarını en iyi şekilde kullanması demek değil mi?" Bu istihbaratın en önemli ve nihâi amacıdır.¹⁹

O'Brien İlkesi bir kumandanın hiç istihbarat sahibi olmadığında ya da hatalı istihbarat edindiğinde ne yaptığını açıklar: Ben buna yeni bir isim verdim: "etkisiz hipotez". Fiziksel alanda o, bir ihtiyat yaratır. İhtiyatın amacı, Clausewitz'e göre, "önceden görülemeyen tehditleri göğüslemektir(...) İhtiyatta tutulması gereken kuvvetlerin miktarı, stratejik belirsizlik derecesine göre kararlaştırılmalıdır."²⁰ Zihinsel alanda komutan kararları hususunda katı olmalıdır. "Yargısına güvenmeli ve dalgaların kıyısında çaresizce kırıldığı bir kaya gibi sağlam durmalıdır (...) Kararlılığın buradaki rolü, şüphe içinde kıvranmaya bir sınır getirmektir."²¹ Diğer bir deyişle, bir komutanın kaynaklarından en iyi şekilde istifade etmesi için elinde yeterince istihbarat yoksa, bu eksikliği kaba kuvvet ve irade ile gidermelidir. Bunlar, savaştaki fiziksel ve psikolojik unsurlar arasında istihbarata denk olanlardır.²²

İstihbaratın ikinci daimî prensibi, istihbaratın savaşta esas unsur değil, yardımcı kuvvet olduğudur. Bazı yazarlar gelişigüzel bir şekilde istihbaratın şu ya da bu savaşı kazandığını söylerler; ancak bu bir

¹⁹ Bu, başarılı istihbarat anlamındadır, mükemmel istihbarat değil... Başarısız istihbarat burada istihbarat olarak değerlendirilmemektedir.

²⁰ Carl von Clausewitz, *On War*, çev. Michael Howard and Peter Paret, Princeton, UP, 1976, s. 210.

²¹ Carl von Clausewitz, *On War*, s.117, 102-103.

²² Bu konuyu daha detaylı olarak "Clausewitz and Intelligence" adlı eserimde ele aldım. The Journal of Strategic Studies 9/2 ve 3 (Haziran/Eylül) s. 117-126, daha sonra Clausewitz and Modern Strategy adıyla yayımlanmıştır. Ed. Michael I. Handel, Londra and Portland, Frank Cass, 1986.

mübalağadır. Muharebeler ve savaşlar, insanlar ve silâhlarla beyinler ve iradeler tarafından kazanılır. İstihbarat ise bunlara ancak hizmet eder. Kuvvetlerin idare edilmesi, ikmalin sağlanması, birliklerin sevk edilmesinin yanında ikinci derecededir. Bir keresinde bir generale, emrindeki subaylar arasında iyi bir istihbarat subayına mı, yoksa tümeninin üç alayından biri için iyi bir komutana mı sahip olmayı tercih edeceğini sorduğumda gülmüştü; ve karısı bunun cevabım kendisinin bile bildiğini söylemişti. Her ikisi de alay komutanının çok daha önemli olduğunu söylemişti. Modern stratejiyi inceleyen ilk ordu mensuplarından biri olan Albay David Henderson, *Art of Reconnaissance* (1907) adlı eserinde, bilginin taktik, organizasyon, disiplin, sayılar veya silâhlarla birlikte sınıflandırılmayacağını; çünkü "istihbaratın etkisinin dolaylı; diğerlerinininkinin ise dolaysız"²³ olduğunu iddia etmiştir. Gerçekten de istihbarat, bir güç çoğaltıcı, bir kumanda kolaylaştırıcıdır; ancak her zaman eksik kuvveti ve yetersiz liderlik kabiliyetini telâfi edemez. Bu, bir hizmettir, silâh değil.

Üçüncü prensip belki de en ilginçidir. Bu fikir aklıma bir kitap üzerinde çalışırken geldi. İstihbaratın kazanılmasına yardımcı olduğu muharebeleri inceliyordum. Saldırı savaşlarından çok savunma zaferleriyle karşılaştığım dikkatimi çekti. Bu muharebeler, her tür istihbarat kaynağının kullanıldığı Metaurus, Tannenberg ve Midway gibi dünya çapında önemi olanlardan, Alman 9.Ordusu'nun Kasım 1942'de Rzhev'in güneyindeki Sovyet saldırısını geri püskürtmesi²⁴ hatta 21 Ocak 1942'de Sivastapol'de gizlice dinledikleri telsiz haberleşmesi neticesinde alarma geçen 24. Alman Piyade Tümeni'nin Sovyet karşı atağının geri püskürtülmesi²⁵ gibi daha küçük operasyonel çarpışmalara kadar değişir. Bu savaşların hepsinde istihbarat, savunmada olan güçlerin zaferle ödüllendirilmesi için yardımda bulunmuştur. Diğer taraftan istihbarat, hücum zaferlerinin kazanılmasında yardımcı olurken düşman kuvvet ve maksadını araştırmak türünden nadir olarak dolaysız hizmette bulunmuştur. Daha çok, D-Günü²⁶ ile ilgili aldatma yapılmasına ve böylece iki misli dolaylı bir hizmette bulunulmasına yardımcı olmuştur. İstihbaratın neden savunmada hücumla kıyasla daha önemli bir rol oynadığı konusunda merakla düşerek bir ipucu elde etmek ümidiyle bu

²³ David Henderson, *The Art of Reconnaissance*, New York, Dutton, 1907, s. 2.

²⁴ David Kahn, "The Defense of Ogusa, 1942" *Aerospace Historian*, Winter 1981, s. 242-250.

²⁵ Germany, Bundesarchiv-Militärarchiv, 24. Infanterie Division, 22006/11, 19 Ocak 1942, 22006/1, 21 Ocak 1942; 50. Infanterie Division 22985/4, 20 ve 21 Ocak 1942; Hans von Tettau und Kurt Versosck, *Geschichte der 24. Infanterie-Division 1933-1945*, Stolberg, Kameradschaftsring der ehemaligen 24. Infanterie-Division, 1956, s. 24.

²⁶ Belirli bir hareketin başlayacağı isimlessiz gün. ÇN.

.....
 • **İstihbarat, savunmanın**
 • **belirleyici bir özelliğidir;**
 • **diğer taraftan saldırıya**
 • **sadece eşlik eden**
 • **bir özelliğidir.**
 •

iki tarzın tanımlarına göz attım.
 • Clausewitz'in bu konuda bir fikri
 • var gibiydi; sonuçta ben de bir
 • hipotez ileri sürdüm: İstihbarat
 • savunma için zorunludur; fakat
 • saldırı için değildir. Bu teori,
 • birçok fenomeni açıklar gibi
 görünüyordu; bu da geçerli olduğunu ortaya koymaktaydı.

İstihbarat elbette hem hücumda hem de savunmada bulunur; ancak, değişik şekillerde...Fark, eşlik eden bir karakteristik de belirleyici bir karakteristik arasında gizlidir. Bütün filler gridir; ancak grilik fillerin belirleyici karakteristiği değil, ancak eşlik eden bir özelliğidir. İstihbarat, savunmanın belirleyici bir özelliğidir; diğer taraftan saldırının sadece eşlik eden bir özelliğidir.

Clausewitz, "Savunma kavramı nedir?" diye sormuştur. Saldırını bertaraf etmek. Karakteristik özelliği nedir? Saldırını gözlemek"²⁷ Bir ordu eğer bir saldırı bekliyorsa onu gözleyebilir ve ancak düşman hakkında elde bulunan doğru ya da yanlış bilgi veya inanca dayanarak bekleyebilir. Diğer bir deyişle, istihbarat olmadan savunma olamaz. Clausewitz de, bir hücum zaferi için sürprize ihtiyaç olduğunu iddia ederken aynı iddiayı mefhumu muhalifinden hareket ederek ileri sürmektedir.²⁸

Savunma, başlama önceliğinin düşmanda olduğunu kabul etmektir. Gerçekten de hücum harekete geçer, savunma tepki verir. Hücum düşmana karşı emredicidir; temel kararları o verir. Clausewitz' "hücum, kendi içinde bir bütündür"²⁹ demiştir. Buna göre, düşman niyetleri hakkında bilgi edinmek bir dereceye kadar yardımcı olsa da, (bir ordu savaşabilmek için düşmanını görmek zorundadır) hücum zaferi için gerekli değildir. İstilacı bir kuvvet düşmanın nerede olduğunu bilmeye gerek duymaksızın kırılık arazide ilerleyebilir ve arzularını zorla kabul ettirebilir. Eğer düşmanın karşı atağa geçmek üzere olduğunu öğrenirse, savunma pozisyonu alır ve o zaman istihbarata ihtiyaç duymaya başlar. Askerî teorisyen Barry Posen, istihbarat teorisi ilişkilerinde hücumun inisiyatifi ele geçirip muharebeyi bütünüyle şekillendirerek belirsizliği azalttığını³⁰ gözlemiştir. (komutanların hücumu tercihinin bir

²⁷ Clausewitz, *On War*, 20 nolu dipnot s. 357.

²⁸ Clausewitz, *On War*, s.198.

²⁹ Clausewitz, *On War*, s. 524.

³⁰ Barry Posen, *The Sources of Military Doctrine: France, Britain and Germany Between the World Wars*, Ithaca, New York, Cornell, 1984, s. 47-48.

nedeni de budur) Daha az belirsizlik, istihbarata daha az ihtiyaç duyulması demektir ki- istihbaratın fonksiyonlarından biri de kumandayı dengelemektir.³¹

Burada bahsedilen şudur: İstihbarat savunma için zorunlu iken diğer taraftan hücum için şarta bağlıdır. Bu prensibin³² geçerliliği, inanıyorum ki, iki veri ile ispat edilmektedir. Beni araştırmaya sevk eden fenomenlerden bir tanesi -savunma istihbaratının hücum istihbaratına kıyasla nispeten sık kazandığı başarıdır . İkincisi ise, saldırgan olan uluslar istihbaratı ihmal etmek, eğilimindeyken diğer tarafta savunma vaziyetinde olanlar, istihbaratın üzerinde durur ve ona güvenirlere. Buna açık bir örnek I. ve II.Dünya Savaşları arasındaki Polonya'dır. Bir veya birkaç güçlü komşusu tarafından iştahla yutulmak korkusu -bütün güçlerden bağımsız olarak- onu, Alman Enigma cihazının şifre kodlarını çözmeye sevk etmiştir. Bir başka örnek İngiltere'dir. İngiltere, uzun zamandır dış politikasını güç dengeleri üzerine kurmuştu ki bu tepkisel bir politika idi; istihbaratın başarılı olmasına ihtiyacı vardı ve İngiltere'nin gizli servisleri efsanedir. Hücum durumunda istihbaratın konu dışı olmasına en iyi örnek Nazi Almanyası'dır. Hitler, dünyayı fethetmeye başladığında diğer ülkelere hükmetmeyi hedeflemişti (ki, bir süre için de olsa hükmetmiştir); bunun için ise istihbarata ihtiyaç duymuyordu. Bu nedenle casusluk ve kriptanaliz araçlarını ihmal ederek, Stuka'lar, panzerler ve elit birimlere yoğunlaştı ve böylece, savaş başladığında yetersiz istihbarat onu başarısızlığa uğrattı.³³ Soğuk Savaş sırasında ABD, Sovyet saldırganlığı hakkında endişeliydi, bilgi alma servislerini olağanüstü biçimde genişletti. Diğer tarafta Sovyetler Birliği, kuşatılma politikası ve yıkılma konusunda neredeyse paranoid bir kuşkuyla dünyanın en geniş istihbarat sistemini kurdu.

³¹ Generallerin çok seveceği bir şekilde Hamlet'in bir mısrasında dediği gibi "kehanete meydan okuruz, hiç sayarız." (Hamlet V.ii.23) İstihbarat her zaman sorunları çözmediği gibi, belirsizliği de yok etmez. Yukarıdaki dipnotlardan birinde, hatalı istihbaratı her tür istihbarat tanımının dışında tutmuştum. Ancak, kısmi ya da yanlış istihbarat, elbette dünyada vardır ve bazen "istihbarat" terimine dahil edilir. Bu, bir Alman subayının açıklamasındaki anlam içinde gizlidir. "İşte istihbarat subayı yine aynı saçmalıklarla geliyor ama ben nasıl olsa bildiğimi yapacağım." Bkz. Kahn, *Hitler's Spies*, 14. dipnot. Hamlet aynı zamanda, belirsizliğin kararlılığı zayıflattığını iddia etti. Kişinin eksik bilgisine (bu durumda ölüme) gönderme yaparak ve "kendinde olmak" kelimesini düşünmek anlamında kullanarak kendi kendine konuştu. "Böylece düşünmek hepimiz korkak yapmıyor..."

³² George J. A. O'Toole, "Kahn's Law: A Universal Principle of Intelligence," *International Journal of Intelligence and Counterintelligence*, Bahar, 1990, s. 39-46.

³³ Bu konu Hitler's Spies adlı eserimde daha geniş incelenmiştir. 14. not, s. 528-531

GELECEK

İstihbaratın bu üç prensibi —kaynakları optimize eder, savaşta yardımcı bir unsurdur ve savunma için gereklidir, hücum için değil- istihbaratın evrendeki etkisi ve yerini açıklamaya çalışır. Tıpkı sözel istihbaratın yükselişine dair teorinin, istihbaratın bugünkü önemine nasıl ulaştığını açıklamaya çalışması gibi... Ancak, istihbarat değerini artırmak için ne yapılmalıdır? Hangi sorunları çözmelidir?

Geleceği nedir?

Bunu en geniş manada soruyorum. Bu, Soğuk Savaş'ın sona ermesinin istihbarat çalışmalarını azaltıp azaltmayacağı ya da çok çeşitli ulus, etnik grup, ekonomik kuruluş ya da teröristi izleme ihtiyacının bu çalışmaları artırıp artırmayacağına dair bir soru değil. Bu ayrıca teknik ya da tekniğin karşı önlemlerle ileri geri süregelen mücadelesi ile ilgili bir sorun da değil. Bu yüzyılda istihbaratın yayılmışlığına cevap olarak bir gizlilik teknolojisi —sessiz denizaltı, radara neredeyse hiç yakalanmayan bombardıman uçağı vb- meydana çıktı. Bunlar cevaben daha da hassas keşif tekniklerinin —su altında ağır metal kütlelerin yarattığı yer çekimsel anormalliği saptayan araçlar gibi- ortaya çıkışma sebep oldular. Ancak, ne bu konular, ne de bu tür alıcı aletlerin topladığı işlenmemiş verinin elverişli bir sürede istihbarat birimlerinde değerlendirilmesi ile ilgili zaman problemi, istihbaratın geleceği hakkındaki temel sorunları meydana getiriyor.

İstihbarat etrafını kuşatmış ve sonsuz iki sorunla karşı karşıya; ikisi de sonuçta çözümsüz... Ancak, istihbarat, bir grafik fonksiyonunun yaptığı şekilde asimptota ulaşmak -aslında hiçbir/zaman ulaşamaz- için gayret etmelidir. Birincisi, olacakları önceden nasıl bilebiliriz? Bu durumda hedef, elbette, olabilecek herşeyi önceden haber vermektir. Şurası bir gerçek ki kehanette bulunmak eskiden olduğundan daha kolay. Bu yeni beceri, istihbarat gereçlerinin gelişmesinden kaynaklanıyor. II. Dünya Savaşı sırasında Müttefik şifre çözücüleri I.Dünya Savaşı'na kıyasla daha fazla Alman denizaltı operasyonu açığa çıkardılar. Wellington'a göre "...Savaş mesleği, sadece tepenin ardında ne olduğunu tahmin etmektir".⁵⁴ Bugün savaş sahnesinin Buck Rogers koleksiyonundan cihazlar, ufuk ötesi radarlar, bombardıman uçaklarının burnundaki televizyon kameraları, akıllı bombalar, uzun menzilli ve detaylı uydu gözetlemesi ile yakından taranması tepenin diğer tarafını en az bu taraf kadar görünür yapıyor.

Bugünün gözlem cihazlarına sahip olan milletlerin herhangi birini, D-günü sürprizi gibi bir şekilde istilâ etmeyi hayal etmek biraz güç. Yine

⁵⁴ John Wilson Croker, *The Croker Papers*, Louis Jennings, Londra, John Murray, 1884, Cilt.3, s. 275.

de her şey önceden bilinemez. Kamufraj insanları ve silâhları saklar. Komutanlar plânlarını değiştirir. Kazalar olur. Bu tür engellerle, tek bir muharebe gibi sınırlı ancak karmaşık faaliyetlerle uğraşırken değilse de İran Şahı'nın devrilmesi gibi II.Dünya Savaşı sonrası önemli olaylarda bin misli daha fazla karşılaşılır. Sınırlı bir faaliyetten çok daha fazla insan ve unsur devreye girer. Gizliliğin olmadığı durumlarda bile bütün bu unsurların etkileşimini öngörmek mümkün değildir. Clausewitz'in diğer bir devletin yetenekleri ve niyetleri ile ilgili değerlendirmeye yapmanın zorluğundan bahsederken dediği gibi: "Bonaparte, Newton'un bile bu değerlendirmenin ortaya çıkardığı cebir problemleri karşısında cesareti kınılırdı derken oldukça haklıymış."³⁵

İşte bu nedendir ki, istihbarat, Kuzey Kore'nin Güney Kore'ye saldırırken oynadığı kumar, Sovyetlerin Küba'ya nükleer füzeler yerleştirmesini ve Soğuk Savaş'ın sona ereceğini önceden haber veremedi. Kehanette bulunmak giderek daha isabetli hâle gelmiş olabilir; ancak hiçbir zaman mükemmel olamayacaktır.

İstihbarat mükemmele ulaşmış bile olsa, istihbaratın diğer temel sorunlarıyla karşılaşır: Devlet adamlarını ve generalleri beğenmedikleri bilgiyi kabule ikna etmek. Cassandra kompleksi olarak adlandırılan bu sorun, insanoğlu kadar eskidir. Firavun uğursuz haber getirenleri geri çevirmişti. Stalin Almanya'nın ülkesine saldırmak üzere olduğu ile ilgili bir düzine uyarıya kulak asmamıştı. Hitler, su götürmez kanıtlar düşmanın ezici gücünü ortaya koyduğunda, masasının üzerindeki havadan çekilen tüm fotoğrafları elinin tersiyle süpürmüştü. Bu sorun Almanya'nın I.Dünya Savaşı öncesinde Genel Kurmay Başkanı olan Field Marshal Count Alfred von Schlieffen tarafından açıkça görülmüştü: "Yüksek komuta subayı genelde kendisine bir dost ve düşman resmi çizer. Bu çizimde ana unsurları komutanın şahsî arzuları belirler. Zihnindeki resme uyum gösteriyorsa, hepsi de memnuniyetle kabul edilirler. Eğer bu resimle çelişki içindeyseler, tamamen yanlış oldukları gerekçesiyle bir tarafa atılırlar."³⁶ Deniz Kuvvetleri Sekreteri Frank Knox'a Japonların Pearl Harbor'ı bombaladıkları haber verildiğinde: "Aman Allahım, bu gerçek olamaz. Filipinler kastediliyor olmalı!" demiştir.

Psikologların "inkar etme" olarak adlandırdıkları bu durum, askerî veya siyasi olaylarla sınırlı değildir. İnsanlar sık sık gerçeği reddederler. Bir yatırımcı, projesinin başarısız olabileceğine dair nedenlerin hiçbirini duymak istemez. Bir koca, eve sürekli geç gelen eşinin kendisine sadık olduğu konusunda ısrar eder. Rod Stewart'ın şarkısında söylediği gibi: "Hâlâ inanmak için bir sebep arıyorum." Shakespeare, çok eskiden Troilus ve Cressida'daki bilimsel gerçeği ortaya çıkarmıştı: "kalbimde

³⁵ Clausewitz, *On War*, s. 586.

³⁶ Generalfelgmarshall Graf Alfred von Schlieffen, *Gesammelte Schriften*, Berlin, Mittler, 1913, Cilt 1, s. 188.

.....
Bu aynı zamanda
St.Paul'un Korintialılara
hitaben yaptığı derin
anımlar taşıyan
konuşmasında ifade
ettiği gibi: "Gerçeğe
karşı hiçbir şey
yapamayız, sadece
gerçek için birşeyler
yapabiliriz."
 .....

güven olsa da! bir görüntü çok inatçı bir biçimde güçlü/ gözlerimin ve kulaklarımın sunduğu kanıtları değiştiriyor."³⁷ Edna St.Vincent Millay, okurlarından şunu istemişti: "Merhamet edin bana, kalp çok yavaş öğreniyor/ kıvrak zekanın bir çırpıda anladığını..."³⁸ Ve küçük bir çocuk, para için Dünya Kupasında sahtekarlık yapan Shoeless Joe Jackson'a yalvarmıştı: "Öyle olmadığını söyle, Joe!"

Bu çok insanî eğilim değiştirilebilir mi? Gerçekler ve istihbaratın mantığı acaba herhangi bir zamanda hüsnü kuruntunun üstesinden gelebilir mi? Şimdilik sadece hislerin yok edilmesi çok zor değilse bunu başarabilirler. Eğer gerçekle yüzleşmenin sonuçları çok acı verici olacaksa, kanıtlar gözardı edilerek gizlenip inkar edilecektir.

Öyleyse istihbarat nereye gidiyor? Yeni bir unsur geleceğini karartmakta. İstihbarat başarısını sözel istihbaratın gelişmesine borçludur. Fakat, ucuz, minyatürleştirilmiş ve kırılamaz şifre sistemleri çoğaldıkça, kriptanalistler giderek veri bankalarının, internetin ve cep telefonlarının sunduğu fırsatlardan daha fazla mahrum kalacaklardır. Amerika'nın ilk kriptojisti Herbert O.Yardley 1929'da AT&T'nin bir defalık anahtar bantlı şifre makinasından bahsederken: Er geç, bütün hükümetler, bütün telekomünikasyon şirketleri bu tür sistemlerden edinecekler. Ve bunu yaptıkları zaman, bir meslek olarak kriptografi (şifre çözümü), mazi olacak.³⁹ İstihbaratın sağ kolunun kesilmesi onu sakat bırakacak. Yine de bu sorun ne kadar ciddi olacak, henüz kimse bilmiyor.

Ancak, diğer faktörler bunun tersini gösteriyor ve istihbaratın vaat ettikleriyle ilgili parlak bir gelecek çiziyor. İnsanlar istihbarata duygulara hükmetmesi için hem askerî-siyasi hem de kişisel anlamda fırsat vermenin faydalarını görüyor. Biliyorlar ki karşısında duygulardan daha iyi çözümler üretirler. Bu psikoterapinin gelişmesini izah eder. Bu aynı zamanda St.Paul'un Korintialılara hitaben yaptığı derin anımlar taşıyan konuşmasında ifade ettiklerinin de bir parçasıdır: "Gerçeğe karşı hiçbir şey yapamayız, sadece gerçek için birşeyler yapabiliriz."⁴⁰ İşte istih-

³⁷ Troilus and Cressida, Cilt II, s. 120-122.

³⁸ Dna St. Vincent Millay, "Pity Me Not,"

³⁹ Herbert O. Yardley, *The American Black Chamber*, Indianapolis, Bobbs- Merrill, 1931, s. 365.

⁴⁰ Corinthians, s. 13.

baratın çok faydalı olmasının nedeni budur. David Hume An Enquiry Concerning Human Understanding adlı eserinde şöyle demektedir: "Her sanat veya meslekte, hatta hayatı en çok ilgilendirenlerinde bile, her nasıl elde edildiyse hepsini mükemmeliyete yaklaştıran bir dikkat titizlik ruhu gözleyebiliriz." Kendisi istihbaratı bu yüksek nüfuz sahasının bir kolu yaparak, "felsefenin dehası" olarak adlandırmakta ve devam etmektedir: Bu titizlik sayesinde politikacılar daha fazla ileri görüş ve zekâ (...) sahibi olacaklar ve bir general idaresinde daha fazla nizam, plân ve operasyonlarında daha fazla ihtiyat sahibi olacaktır."⁴¹ Mantık aynı zamanda teknolojinin gelenek ya da Tanrısal inayetten üstün olduğunu gösterir ve bu teknolojiler de kendilerine sahip toplumların diğerlerine hâkim olmalarına izin verir. Çin'in 19. yüzyıl 20'ye dönerken boyun eğdirilişine, Amerikan yerlilerinin fethine, Avrupalıların Afrika'da el koydukları kolonilere, Perry adlı ABD savaş gemisinin baskısı sonrasında Japonya'nın yükselişine tanıklık edin. İlk istihbarat servislerinin kuruluşu, mantık ve gerçeklere daha fazla güvenmeye yönelik bir eğilim gösterir. Bu eğilimin başarısı, bunun devam edeceğini hatıra getirmektedir.

Bu eğilimin önemle üzerinde durmak insan doğasının bir suretidir. Aristoteles, (*Metaphysics*'ine şunu belirterek başlamıştı: "Bütün insanlar doğaları itibarıyla öğrenme arzusu içindedir' İlk insan, ilk örnektir. Adem, Tanrı'nın ondan neyi bilmemesini istediğini merak etti ve böylece iyi ve kötü bilgi ağacındaki meyveyi yedi; bu da dünyaya ölüm, günah ve üzüntü getirdi. Âdem gibi, Faust gibi her istihbarat servisi de İncil yazar dört kişiden biri olan Luke'ın sözcüklere döktüğü şeyi gerçekleştirmek için uğraşır: "ne açığa çıkartılamayacak hiçbir şey saklı ne de bilinmeyecek ya da açığa çıkmayacak hiçbir şey de bir sır olmadığına göre..."⁴² Hiç kimse bunun üstesinden gelemez. I. Dünya Savaşı sonrası Alman istihbarat servisinin başkanı, "En iyi sonuçların bile her zaman müşterinin arzusunun gerisinde kalması, her istihbarat servisinin kaçınılmaz bir trajedisi olacaktır." şeklinde düşüncelerini yazıya dökmüştür." Fakat, mükemmeliyetin yokluğu, askerî ya da siyasi liderleri istihbaratın hizmetinden kendilerini -sahip oldukları diğer kaynakları kullanmaktan alıkoyduğu gibi- yoksun bırakmalarına sebep olmuyor. Şurası açık ki, onlar istihbaratın sonuçlarının bedeline değer olduğu inancındalar. Kimi zaman ima yoluyla bildirilen tavsiyesine her zaman uymak zorundalar mı? Hayır. Bu yanlış olabilir. Bu hemen hemen kesin bir biçimde eksiktir.⁴³ Fakat, istihbaratı, en azından hesaba katmak zorundalar.

⁴¹ David Hume, *An Enquiry Concerning Human Understanding*, 1777, s.14.

⁴² Luke, s. 17.

⁴³ Fritz Gempp, "Gehemier Hachrichtendienst und Spionageabwehr des Heeres," Im Auftrag der Abwehrabteilung ders Reichswehminstreriums, US National Archives microfilm T-77, Rolls 1438-1440, 1442, 1507, 1509), II:7:162.

En az çaba yönündeki evrensel temayül, istihbaratı daha da geliştirecek.⁴⁴ Kaynakların en etkin biçimde kullanılmasını sağlayan unsur olarak istihbarat, askerî teçhizat alımına duyulan ihtiyacın azaltılması yoluyla tasarruf yapılmasına sebep oluyor; her ne kadar savaşın ancak yardımcı bir unsur olarak bu ihtiyacı sıfır noktasına kadar azaltamazsa da... İstihbarat savunmanın bir parçası olduğundan, giderek daha fazla saldırgan olmayan uluslar için gerekli bir hale gelecek. Yine de öngörülerini geliştirmeli ve liderleri eğer istihbaratın potansiyelinin tamamını gerçekleştirmek istiyorlarsa bu öngörülen kabul etmeleri için ikna etmelidir.

İstihbaratın potansiyeli askeriye'nin ötesine taşmaktadır. Bilginin nimetleri gibi -o da bilginin bir biçimidir- istihbaratın nimetleri de tüm insanlığa tesir etmektedir. Savaşta istihbarat, alimin ve kanın idareli kullanılmasını sağlayarak çatışmaları kısaltmaktadır. Barışta, belirsizliği azaltmakta ve devletler arasındaki gerilimi azaltarak uluslar arası sistemin dengelenmesine yardımcı olmaktadır. Bunlar istihbaratın insanlığa ek faydalarıdır; savaşın bu hizmet insanoğluna barış getirme yollarıdır.

⁴⁴ George K. Zipf, *Human Behavior and the Principle of Least Effort*, Cambridge MA, Addison, Wesley